మారిన విలువలు

ఇన్ని సంవత్సరాల తర్వాత మళ్ళీ రేపటి నుండి విశ్రాంతి.

రిటైర్‌మెంట్! ఓ గంటా, అర గంటా విశ్రాంతి అంటే బాగుంటుంది గానీ, పని చెయ్యటం అలవాటు పడ్డవాడికి, రోజంతా, ఇంక బ్రతికినంత కాలం విశ్రాంతి తీసుకోమంటే ఎలా? అందుకే గాబోలు ఎవరో అన్నారు.

"[illegible] పైన [illegible] అది [illegible] పనికి రాదు" అని.

నిజమంతే మరి. [illegible] సంవత్సరాలుగా కూర్చుని, కూర్చుని అరిగి పోయిన ఆఫీసు కుర్చీని, "ఓ పట్టుండీ ఇప్పిస్తారా! పంతులుగారూ!" అంటూ ముద్దుపోడం కోసం చెయి సాచి, రోజూ రెండు మూడు సార్లైనా

నెమలూరి భాస్కరరావు

ముక్కుపొడుం కోసం అర్థించే యల్. డి. సి. సోమసుందరాన్ని, "మీకేం బాబూ! అదృష్టవంతులు" అంటూ 7 వ పట్ల హైటుపెట్టి, ఇద్దరూ ఒకేసారి సర్వీసులో చేరినా, తనకు ప్రమోషన్ రాలేదనే ఏడ్పుతో, కుళ్లుకునే కురంగేశ్వరరావుని, "బాబాయి గారూ! ఈ డ్రాఫ్టు అర్థం కావటం లేదు." అంటూ మాటికి మాటికి అనుమానాలు వెలిబుచ్చే, జైష్టు పరిమళాన్ని, [illegible] బంట్రోతు వెంకటస్వామిని, [illegible] వదిలి వెళ్ళిపోవటం. వెళ్ళిపోవటం [illegible] [illegible] [illegible] తలవంపులైన [illegible] ABCD లు కూడా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తిరిగి [illegible] [illegible] లేదు. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అదృష్టం [illegible] [illegible] అనుభవిస్తుంటు మరో పదిహేను సంవత్సరాలు [illegible] [illegible] తనో నాలుగు [illegible] [illegible] వాడు. ప్రభుత్వం [illegible] పాటు పడేవాడు.

ఏనాడైనా కృష్ణా రావు! [illegible] [illegible] వచ్చేసిందని [illegible] [illegible] ఇంకా [illegible] [illegible] [illegible] తాపత్రయం. [illegible] [illegible] ఉన్నారట.

"[illegible] వచ్చి అన్నీ [illegible]

పోతున్నా కోరికలు మాత్రం గట్టిపడుతూనే వుంటాయి" అని. తను వారికే మధనపడటం తప్పించి, తన జీవితాన్ని ఏం లోటు జరిగిందని. అనుకూలవతియైన భార్య కోరికింది. కామాక్షి నిజంగా ఎంత సాధు స్వభావం గలది. ఇన్ని సంవత్సరాలు తనతో కాపరం చేసినా ఏనాడూ నోరుతెరిచి నాకు అది కావాలి, ఇది కావాలి అని మాత్రం అడగలేదు.

ఎంతో దర్జాగా హోదాగల జీవితాన్ని గడుపగలిగాడు. ఆఫీసులో అందరిచేత బాగని పించుకున్నాడు. తను పొందినంత గౌరవం, ఆఫీసులో మరెవరూ పొందలేక పోయారు. ఆఫీసర్లందరూ తన కార్యదీక్షతను పొగిడినవాళ్ళే. ప్రభుత్వం గమనించిగూడా, తన సీనాడు రిటైర్ చేస్తోంది. హెడ్ గుమస్తా విశ్వనాథంగా చెలామణి అయిన తను రేపటి నుంచీ వట్టి గుమాస్తాగా మాత్రమే మిగిలి పోతాడు.

ఇన్ని సంవత్సరాలు ప్రభుత్వానికి సత్యం ధారపోసిన తను ఏం [illegible] [illegible] చిన్ననాటి [illegible] [illegible] [illegible] యాంత్రికంగా మారిపోయిన [illegible] మిగిల్చి [illegible] ఇద్దరు కూతుళ్ళకూ వివాహాలు చేసి [illegible] [illegible] [illegible] ఆఫీసూ, [illegible] తప్ప మరో ప్రపంచం [illegible] [illegible] [illegible] తను.

[illegible] [illegible] ఉద్యోగంలో

చేరిన కొత్తలో. పని నేర్చుకోవాలనే తపనలో రాత్రింబవళ్ళు ఆ ఆఫీసులో అంటుకుపోయేవాడు. ఉద్యోగ జీవితంలో అభివృద్ధికి రావాలంటే. ముఖ్యంగా పని పుష్కలంగా తెలుసుకొనివుండాలని. తన తండ్రి చిన్ననాటినుండీ చెప్పేవాడు. మధ్యతరగతి కుటుంబంలో పుట్టిన తనలాంటివాడికి. స్వయంప్రతిభతో పైకి రావటంతప్పవేరే మార్గాంతరం లేదు. పాపం! కామాక్షిని తల్చుకుంటూంటే నవ్వు వస్తోంది. "మీరు ఆఫీసే పెళ్ళాం బిడ్డలు అక్కడే కూర్చుంటే. మేమంటూ ఇక్కడ మీకోసం ఎదురుచూసేవాళ్ళం వున్నామని మరచిపోతారు. మన వివాహం అయి ఇన్ని సంవత్సరాలయిందిగా! ఓరోజన్నా నాతో మనస్సువిప్పి తీరిగ్గా ఓ గంటసేపు మాటాడారా? ఓ సినిమాకు షికారుకు తీసుకెళ్ళగలిగారా? ఆఫీసంటే వున్నంత శ్రద్ధ మీకు స్వంత పెళ్ళాంమీద లేదు అంత ఆఫీసును ప్రేమించగలిగే మనిషి అసలు పెళ్ళెందుకు చేసుకున్నారు!' అంటూ అప్పుడప్పుడూ చెప్పి పొడుస్తుండేది.

పిచ్చికామాక్షి!

బత్తెంకోసం ప్రతిక్షణం పాటుపడవలసిన మానవుడు. నైతికంగా పతనమవటమే కాకుండా. దగ్గరివాళ్ళకు కూడా దూరమైపోతాడనే జీవితసత్యం కామాక్షికి తెలియదు. "ఆఫీసే మీ పెళ్ళాం బిడ్డలూ. అదుంటే అయ్యగార్కి మరేం అవసరం లేదు." అని చెప్పి పొడుస్తుండేది.

పిచ్చికాముడు.

ఏమిటీ ఆలోచనలు? అర్థంపర్థం లేకుండా ఇలా సాగిపోతున్నాయి. ఇంత చేసి ప్రతివిషయాన్నీ ఆలోచించబట్టే తన బుర్రమీద వెంట్రుకలు వూడిపోయాయేమో. పెద్దమ్మాయి కొడుకు పదేళ్ళ వెధవ. వచ్చినపుడల్లా తన బట్టతల చూసి నవ్వుతుంటాడు. అన్నట్టు చిన్నమ్మాయి ఓసారి వచ్చి చూసి వెళ్ళమని వ్రాసింది. దాని పెళ్ళి అయిన తర్వాత ఇంతవరకూ దాని అత్తవారింటికి వెళ్ళలేదు తను.

కామాక్షి పోరుతూనే వుంటుంది. ఈసారి ఎప్పుడైనా వెళ్ళి దాన్ని చూసిరావాలి. అలాగే కూతుళ్ళను, అల్లుళ్ళను రేపు ఓసారి పండుగులకు తీసుకొస్తే బాగుంటుందేమో!

రేపు తనకు ఆఫీసులో వీడ్కోలు సభ ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఆఫీసరూ, గుమాస్తాలూ, అందరూ తనను పూలమాలలతో ముంచెత్తుతారు. అందరూ తన సేవానిరతిని పొగుడుతారు. తననుకూడా ఏదైనా మాట్లాడమంటారు. కానీ, ఎలా? ఉపన్యాసాలను తప్పుకొంటేనే తనకు భయం. కాగితం మీద ఏం వ్రాయమన్నా వ్రాస్తాడు గానీ, పెదవి విప్పి ఒక్కముక్కయినా పలుకలేడు తను. తనకు జరిగే సన్మానాన్ని చూసి ఆ కురంగేశ్వరరావు ఏడుస్తాడు అప్పుడు వాడి మొహం చూడాలి. తమాషాగా వుంటుంది.

పాపం! రేపటినుంచీ కామాక్షితో మనసు విప్పి బాతాఖానీ వేస్తుండాలి. పెళ్ళయిన నాటినుండీ ఆవిడ కోరిక ఇదే. సినిమాలకు కూడా తీసుకెళ్లాలి. ఇంక రోజంతా తీరికేగదా. తనతో మాట్లాడి, మాట్లాడి. చివరకి కామాక్షి విసిగిపోతుం దనుకొంటాను.

అరే. ఏమిటీ పిచ్చి ఆలోచనలు? కంప్లీట్ చెయ్యాల్సిన ఫైల్సు ఉన్నాయను కుని." అనుకొంటూ ఆలోచనలనుంచీ తేరుకుని, ఫైలుతెరిచి వ్రాయటం ప్రారం భించారు విశ్వనాథంగారు.

కామాక్షితో మాట్లాడాలి. ఇంటికి త్వరగా వెళ్ళాలనే ఆలోచనలతో వున్నా రేమో. రెండక్షరాలు వ్రాసింతర్వాత కలం మరింక కదలనంది.

నిజమే మరి హృదయంలో అసంతృప్తి చోటు చేసుకున్నపుడు శరీరం ఏ మాత్రం విధేయత చూపించదు.

"అయ్యగారూ టైం ఏడయిపోయిం దండీ" అన్నాడు ముఖం చిట్లించుకుని దవాలి బంట్రోతు వెంకటస్వామి.

"నిజమే చాలా చీకటి పడిపోయిందే. సరే, నేను వెళుతున్నాను గాని, తలుపు లన్నీ భద్రంగావేసి వెళ్ళు సుమా" అంటూ కుర్చీ కోడుకు వేలాడుతున్న కోటు భుజానికి తగిలించుకుని బయటకు నడిచారు విశ్వనాథంగారు. ఆయనెంతో వుత్సాహంగా వున్నారిప్పుడు.

"ఇంటికెళ్ళి కామాక్షితో బాతాఖానీ వెయ్యాలి" అనుకున్నారు మనస్సులో రెండుమూడు సార్లు. ఇంటి గుమ్మంలో అడుగుపెట్టిన ఆయనకు ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా కనిపించింది. సరాసరి వెళ్ళి కుర్చీలో కూర్చుని చొక్కా విప్పుతూ. "కామాక్షీ" అని పిల్చారు గట్టిగా

వంటింట్లోనుంచి చేతులు చీరెకు తుడుచుకొంటూ "ఏమిటండీ?" అంటూ వచ్చింది కామాక్షమ్మ. ఆ సమయంలో విశ్వనాథంగార్కి ఆమె మునుపెన్నడూ లేనంత ఇదిగానూ అదిరంగానూ కన్పించింది.

"వంట అవలేదా ఇంకా?"

"లేదు".

"ఇదివరకల్లా నా ప్రాణాలు తోడేసే దానివికదా, రోజూ ఓ గంటసేపైనా మనస్సు విప్పి మాట్లాడమని. ఈవేళ నీకోర్కె తీర్చడానికి రడీగా వున్నాను. కమాన్. ఒక గంటేంఖర్మ నాలుగ్గంటలయినా నీతో మాట్లాడుతాను. రా! కూర్చోమరి" ఉత్సాహంగా అన్నారు విశ్వనాథం గారు.

"ఏమిటి మాట్లాడేది?"

"ఏదో ఒకటి, లోకాభిరామాయణం" చిరునవ్వు నవ్వారు విశ్వనాథం గారు

"రేపటినుంచీ మాట్లాడు కోవలసినది అదేగా ఇంక. ఉద్యోగమా, సద్యోగమా? నాకపనుల తోపుమానిపోతుంది" అంటూ

విస విసా వంటింటి వైపు నడిచారు కామాక్షమ్మ గారు.

విశ్వనాథం గారు మ్రాన్పడి పోయారు.

"ఏమిటి కామాక్షి? నిన్నటిదాకా తనతో మాట్లాడాలని వువ్విళ్ళూరేది. ఈ రోజు—ఇలా అంటుందేం?" అనుకుంటూ ఇంటికప్పుకేసి చూశారు—

—